

Redogörelse till Regeringskansliet för Centrala djurförsöksetiska nämndens (CDFN) verksamhet år 2023

Enligt 7 kap. 28 § djurskyddsförordningen (2019:66) ska CDFN senast den 1 mars varje år lämna en redogörelse till Regeringskansliet om sin verksamhet under det senaste kalenderåret.

Redogörelsen ska särskilt innehålla uppgifter om

1. antalet inkomna ärenden,
2. ärendenas fördelning på överklaganden respektive utvärdering i efterhand av djurförsök,
3. antalet avgjorda ärenden i respektive kategori,
4. vilka typer av försök som har utvärderats i efterhand,
5. den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden i respektive kategori,
6. antalet beslut om ändring av de regionala djurförsöksetiska nämndernas beslut, och
7. principiella iakttagelser inom ramen för nämndens verksamhet.

Därutöver ska redogörelsen i fråga om uppgifterna enligt punkterna 1–6, förutom det senaste kalenderåret, inkludera motsvarande uppgifter för de tre närmast föregående kalenderåren.

Mattias Almqvist
Ordförande i CDFN

Postadress
551 82 Jönköping

Besöksadress
Skeppsbrogatan 2
Jönköping

Telefon
0771-223 223

Kontaktformulär
<https://www.cdfn.se/#Kontaktaoss>

Öppettid
måndag–torsdag
8.00–16.30
fredag
8.00–16.00

Nya och avslutade ärenden samt utgången i överklagandeärenden (punkterna 1–3 och 6)

Nya och avslutade ärenden	2020	2021	2022	2023
<i>Inkomna ärenden, totalt</i>	107	95	105	101
<i>Inkomna ärenden, överklaganden</i>	10	9	10	6
<i>Beslut, utvärderingar i efterhand</i>	122	89	46	69
<i>Beslut, överklaganden</i>	11	12	8	8

Utgången i överklagandeärenden	2020	2021	2022	2023
<i>Bifall</i>	4	4	2	2
<i>Delvis bifall</i>	1	2	0	1
<i>Avslag</i>	6	4	2	3
<i>Återförvisat</i>	0	1	1	0
<i>Avskrivet</i>	0	1	3	2

Utvärdering i efterhand – typer av försök (punkt 4)

Beträffande vilka typer av försök som har utvärderats i efterhand kan CDFN konstatera att det rör sig om djurförsök där icke-mänskliga primater använts, djurförsök som klassificerats i svårhetsgraden avsevärd samt övriga djurförsök som de regionala djurförsöksetiska nämnderna har beslutat ska utvärderas (se 7 kap. 33 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd [SJVFS 2019:9] om försöksdjur, saknr L 150). CDFN har endast utvärderat sju primatförsök, två under 2019, tre under 2020 och två under 2021. Samtliga övriga ärenden har antingen klassificerats i svårhetsgraden avsevärd eller utvärderats av annan angiven anledning enligt beslut av de regionala djurförsöksetiska nämnderna. I övrigt har CDFN för närvarande inte möjlighet att ta fram mer specifika uppgifter om typer av försök.

Handläggningstid (punkt 5)

Överklaganden

Enligt 7 kap. 23 § djurskyddsförordningen ska ärenden som har överklagats enligt 11 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192), om det inte finns särskilda skäl, avgöras av CDFN inom två månader från det att ärendet i komplett skick kom in till nämnden. CDFN kan konstatera att den genomsnittliga handläggningstiden för överklaganden är ca två månader för samtliga kalenderår. I nio fall under åren 2020–2023 har tvåmånadersfristen överskridits. Den extra tid som har behövts för att färdigställa avgörandena har i tre fall varit längre än fjorton dagar.

Utvärderingar i efterhand

Ett beslut om etiskt godkännande ska vara tidsbegränsat och gälla i högst fem år från dagen för beslutet. Även kortare tider på t.ex. sex månader eller ett år förekommer vid s.k. pilotstudier. Från det att giltighetstiden för det etiska godkännandet har gått ut tar det 5–9 veckor innan CDFN kan föredra ärendet och fatta beslut samt 1–2 veckor innan utvärderingarna expedieras.

Principiella iakttagelser (punkt 7)

Publicering av beslut om utvärderingar i efterhand

CDFN ska enligt 7 kap 24 § djurskyddsförordningen publicera sina utvärderingar i efterhand. Utvärderingarna har successivt publicerats på CDFN:s hemsida sedan februari 2021 (<https://cdfn.se>).

Som CDFN framhöll i årsredogörelsen för 2021 finns det numera två närmast parallella system för publicering av utvärderingar i efterhand. Det ena är det som följer av 7 kap. 24 § djurskyddsförordningen och det andra är det som följer av 7 kap. 25 § djurskyddsförordningen och de EU-rättsliga bestämmelserna om plattformen ALURES för publicering och uppdatering av populärvetenskapliga sammanfattningar. CDFN ansvarar för publicering i det förra och Statens jordbruksverk i det senare.

Sammanträden på distans

CDFN har hållit 6 sammanträden under 2023. Som en åtgärd för att maximera deltagandet erbjöds möjligheten att närvara fysiskt eller digitalt vid samtliga sammanträden. Strukturen med hybridmöten bedöms ha fungerat väl.

Projekt om datasammanställning

I CDFN:s årsredogörelse för 2019 framfördes behovet av en harmonisering av bedömningarna av djurförsöks svårhetsgrad vid de regionala djurförsöksetiska nämnderna. I den redogörelsen beskrivs hur en mer välutformad vägledning för den prospektiva bedömningen av svårhetsgrad och utvecklad kommunikation i ärendena skulle kunna minska osäkerheterna vid bedömningen av svårhetsgraden.

Som en del i detta arbete har CDFN sedan 2021 bedrivit ett projekt med att sammanställa statistik från beslutade utvärderingar i efterhand och beslut i överklagandeärenden. Syftet med projektet är bl.a. att sammanställa ett bredare underlag för att utvärdera och dra lärdomar av hur svårhetsgraden i försök bedöms prospektivt. Arbetet i projektet och resultatet publicerades i en första rapport på CDFN:s webbplats den 1 april 2022. Planeringen är att projektet ska pågå även under 2024.

Tillgänglighetsanpassning och modernisering av CDFN:s webbplats

CDFN har sedan 2021 arbetat för att tillgänglighetsanpassa sin webbplats och publicerade handlingar i enlighet med 4 § Myndigheten för digital förvaltnings föreskrifter [MDFFS 2019:2] om tillgänglighet till digital offentlig service. Med anledning av detta inleddes under 2022 ett större projekt med att bygga en ny, offentlig webbplats för CDFN. Syftet med projektet var att åtgärda och förebygga existerande och framtida problem med tillgänglighet och samtidigt skapa en modern grund på vilken CDFN:s webbplats kan utvecklas i framtiden. CDFN:s uppdaterade webbplats lanserades våren 2023.

Som ett fortsatt steg i tillgänglighetsanpassningen lanserades i november 2023 en uppdatering av den existerande sökmotorn för CDFN:s publicerade beslut överklaganden. Uppdateringen utfördes efter önskemål från ledamöter, universitetsveterinärer samt andra externa parter och syftade till att förenkla sökningen bland de publicerade dokumenten.

Efterregistrering av ärenden om utvärdering i efterhand

Ordningen att det å ena sidan finns tämligen självständiga organ inom Statens jordbruksverk, de regionala djurförsöksetiska nämnderna, som fattar beslut om att djurförsök ska utvärderas i efterhand och å andra sidan en självständig myndighet CDFN som sedan ska utföra denna uppgift är något komplex. Ordningen förutsätter bl.a. att besluten och handlingarna i ärendena överlämnas till CDFN och att CDFN därefter bevakar ärendena och påbörjar arbetet med utvärderingarna när giltighetstiden för de etiska godkännandena löpt ut, i normala fall efter fem år. Om ett etiskt godkännande ändras i ett sådant ärende under godkännandets giltighetstid ska även det beslutet och underlaget lämnas över.

CDFN har under året noterat att ett antal ärenden i vilka beslut fattats om att försöken ska utvärderas i efterhand inte nått CDFN. Detta har lett till att CDFN under året efterregistrerat ett antal ärenden som rätteligen borde ha registrerats tidigare.

CDFN arbetar tillsammans med Statens jordbruksverk för att säkerställa att ovan beskrivna problem inte ska uppstå framöver. För att ytterligare stärka detta arbete skulle åtgärder som syftar till att möjliggöra ett elektroniskt och strukturerat informationsutbyte mellan de regionala nämnderna och CDFN vara av värde. Ett sådant utbyte skulle vara arbetsbesparande och främja effektiviteten. Åtgärder av detta slag förutsätter dock reglering i lag eller förordning. I CDFN:s perspektiv är en sådan reglering angelägen.

Seminarium och utbildningar 2023

Efter publiceringen av CDFN:s projekt om datasammanställning den 1 april 2022 har ett ökat externt intresse observerats för CDFN:s verksamhet och utvärderingar i efterhand. För att möta denna ökade efterfrågan har representanter för CDFN under 2023 närvarat vid ett antal konferenser och seminarier på försöksdjursområdet. Syftet med initiativet är att sprida information om CDFN:s verksamhet och belysa de lärdomar som CDFN dragit av utvärderingarna i efterhand samt informera om hur de publicerade dokumenten på CDFN:s webbplats kan bidra till olika verksamheter inom försöksdjursområdet. Vidare har initiativet också syftat till att främja CDFN:s samlade kompetens inom olika områden av forskning och 3R. Intressenter som efterfrågat CDFN:s närvaro vid seminarier är bl.a. Vetenskapsrådet och Sveriges lokala djurskyddsorgan. Vidare har CDFN också varit delaktiga i programkommittén inför Scand-LAS Symposium i Uppsala 2023.